

○ Ročník 26 ○ leden–únor
vychází elektronicky zdarma

Bio v Olomouckém kraji
Symposium Živé zemědělství
Řeč a pták roku
Veggie „zabíjačkové“ recepty
Budování tůní
Otevřený dopis ministroví

FOTO – archiv Bio

○ ***biopotraviny*** ○ ***ekozemědělství*** ○ ***biodiverzita*** ○ ***ekologie***

Zvonek zelený na krmítku preferuje slunečnicová semena.

Foto: Monika Suržinová, ČSO

Obsah Bio 1/2022

ZPRAVODAJSTVÍ

Ekologická hnutí ke společné zemědělské politice EU 2
Biofach odložen na léto 2

BIOPOTRAVINY

Projekt Bio z regionu v Olomouckém kraji 3–4
Ekologické zemědělství jako cesta k udržitelnosti-Symposium 5
Zvonek je ptákem roku 6
Vyhrálo stromořadí poutníků 6

BIOSPOTŘEBITEL

Veggie „zabíjačka“ 7
Recepty veggie „zabíjačka“ 8–9
Vaše ekozahrada v únoru 10
Koktejl Bloody Marry jinak 10
Odkazy na rozhovory s osobnostmi ekozemědělství 15

K EKOLOGII

Jak na budování tůní 11
Kopání tůní v praxi 11

EKOZEMĚDĚLSTVÍ

Otevřený dopis vládní koalici 12
Nové dotační podmínky MZe 13
Ke sporu malých a velkých 13
Reforma společné zemědělské politiky EU 14

www.bio-mesicnik.cz

ZPRAVODAJ biodiversity
č. 1/2022

Únor / Karel Toman 1
Lúpanie plevnatých pšeníc upraveným ručním mlynčekom na obilie 2–4
Příspěvek k poznání poslední fáze pěstování některých kulturních plodin v západních Karpatech 5–8
Jařna má obchodní nálepkou 9
Koukol a zizanion 9–10
Místní odrůdy odolné chorobám – historický příklad jetele 10
Tykev Semenopražka, salát Plzeňský kamenáč, paprika Biela hrubostenná... 11–14

EKOLOGICKÁ HNUTÍ KE SPOLEČNÉ ZEMĚDĚLSKÉ POLITICE

Výzva za zdravou a pestrou krajinu

Zemědělská krajina chudne a my s ní. Přicházíme o půdu, o vodu, o živiny, o ptačí zpěv. Krajina nám dává jídlo, pro zemědělce a zemědělkyně je místem k obživě, pro nespočet tvorů je domovem. Každý z nás ji nezbytně potřebuje. Pojďme společně navrátit krajině její zdraví, odolnost a pestrost. Chceme stabilní a pestrou krajinu, ve které se daří rostlinám, živočichům i lidem, udržitelné a ekologicky šetrné zemědělství a životem kypící úrodnou půdu. Upravte v tomto smyslu neprodleně zákony, vyhlášky a dotace.

VÝZVU INICIUJÍ: ČSO a Hnutí duha
<https://tohlezeru.hnutiduha.cz/>

K cílům zemědělské politiky v ČR

Hnutí DUHA považuje za správné zdůraznění role ekologického zemědělství a závazek jej v rámci zemědělských dotací více podpořit. Bude však důležité, jak se podpora projeví v konkrétních návrzích a jak ho ministerstvo podpoří i mimo nástroje SZP (např. podpora výzkumu či odbytu biopotravin skrze veřejné a školní stravování). Hnutí DUHA spolu s dalšími ekologickými organizacemi dlouhodobě upozorňuje na to, že návrh Strategického plánu nezohledňuje dostatečně zájmy ochrany přírody a krajiny a cíle Zelené dohody pro Evropu. Není schopen připravit českou krajinu a půdu na dopady klimatické změny a zastavit úbytek hmyzu či ptáků.

<http://zpravodajstvi.ecn.cz/?x=2767794>

Jedno procento pro přírodu, navrhuje Čmelák

Ekologická organizace Čmelák navrhuje, aby alespoň 1 % zemědělské půdy bylo od roku 2025 vyčleněno pro přírodu. Zemědělci by totiž podle aktuálního návrhu ministerstva mělo stačit, když alespoň 3 % polí osejí kvetoucí nebo zelenou směsí nebo nechají část pole bez obdělávání jako úhor. V krajině tak nemusí být zasazen ani jeden nový strom, ani jeden keř, nemusí vzniknout ani jedna nová vodní plocha nebo mokřad. Čmelák navrhuje, aby zakládání těchto prvků hradil zemědělci ze 100 % stát a dotace kompenzovaly také ekonomické ztráty. Vyčlenění 1 % polí a luk pro přírodu by se cen potravin podle něj mělo dotknout jen minimálně, mnohem větší výkyvy cen způsobuje počasí a neúroda či nadúroda v jiných zemích. TZ

www.cmelak.cz

Nadační fond BH vyhlašuje
na rok 2022

Bartákův hrnec
30. ročník

Návrhy na nominace posílejte na
m.knizek@post.cz

Nevládní organizace vyzývají předsednické trio EU včetně ČR: Máte šanci snížit ceny energií, musíte ale najít shodu na odvážných řešeních

PRAHA/PARÍŽ/STOCKHOLM [Hnutí DUHA] - Při příležitosti schůze Rady ministrů životního prostředí a energetiky EU vyzvaly evropské nevládní organizace vlády předsednického tria EU včetně české, aby našly shodu na odvážné klimatické a energetické politice. Zásadní je, aby politiky balíčku Fit for 55 braly ohled na zranitelné domácnosti a zapojily do energetické transformace nejširší veřejnost. Toho lze dosáhnout pomocí masivních investic do úspor energie a obnovitelných zdrojů, které sníží spotřebu stále dražších fosilních paliv.

(<http://ecn.cz/?x=2769232>)

ARNIKA – Petřvaldiku jsme sázeli také stromořadí dubů. Pomohli nám při tom žáci ZŠ v Petřvaldě. Ve spolupráci s obcí Petřvald zase vznikl na obecním pozemku zárodek selského sadu. Místní zahrádkáři, myslivci, skauti, rodiny s dětmi a další dobrovolníci vysadili více než 100 ovocných stromů a keřů. Přispěli jsme výsadbou 40 hrušní místních odrůd. Budoucí úroda podpoří tradici pěstování hrušní a za pár desítek let se hrušně mohou stát biotopy nejen pro brouka páchníka. Letošní podzimní výsadbu podpořili Nadace Ivana Dejmal a rodinná firma Mapuito.

Foto: Vendula Šmoldasová,
Arnika

BIOFACH ODLOŽEN NA LÉTO

Nastala změna termínu mezinárodního veletrhu biopotravin BIOFACH a mezinárodního veletrhu přírodní kosmetiky VIVANESS. Namísto únorového termínu se veletržní dvojice uskuteční **od 26. do 29. 7. 2022** na norimberském výstavišti. Ke změně termínu došlo na základě zohlednění přání branže. Letní termín zajistí jistotu v plánování a přípravách vystavovatelům, návštěvníkům, zástupcům médií a multiplikátorům. K posunutí termínu letošního ročníku veletrhu došlo na základě domluvy organizátora veletrhu v souladu s přáními vystavovatelů.

Tereza Eliášová, PROveletrhy

Projekt BIO v regionu v Olomouckém kraji

V listopadu 2021 se uskutečnila poslední vzdělávací akce v rámci projektu Bio v regionu, který realizuje Bioinstitut, o.p.s. (viz Bio 5,6/2021). Cílem celého snažení je zlepšit informovanost veřejnosti o ekologickém zemědělství, biopotravinách a regionálních výrobcích biopotravin. Nejdůležitějším aspektem je zapojení mladé generace, přesně řečeno, budoucích pracovníků v oboru gastronomie a zemědělství. Díky konceptu zážitkových aktivit v podobě společného vaření z biopotravin pod vedením profesionálního kuchaře, doprovázeného seminářem na téma skutečná cena potravin a v neposlední řadě exkurze na ekofarmy v blízkém okolí, poznají žáci odborných škol cestu biopotravin „z pole až na vidličku“.

**Grilované hovězí sous-vide
s dýňovým pyré**

v tom, aby biopotraviny byly součástí veřejného stravování. Mladí farmáři jsou také podporováni v přechodu k ekologickému zemědělství, tak jen doufám, že jsme ve studentech zažehli plamínek zájmu a půdou touto moderní a u spotřebitelů žádanou cestou,“ říká koordinátorka projektu **Mgr. Karolína Pečenková** z Bioinstitutu.

„Bio v regionu realizujeme od roku 2016. Těší nás zájem škol a je skvělé vidět radost nejen studentů, ale i pedagogů nad jejich výsledky v kuchyni. Školní osnovy jsou dané a prostor na rozšíření vědomostí není velký. Studenti mají možnost poznat, jak a kde jídlo vzniká, jaké má přínosy ekologické zemědělství a udržitelný způsob produkce potravin. Vyzkouší si, jak z biosurovin připravit chutné a zajímavé jídlo, dozvědí se, jak rozpoznat biopotraviny a kde nakoupit ekologicky vyprodukované potraviny v jejich regionu. Školy mají příležitost navázat spolupráci s farmou, která jim může nejen dodávat suroviny do kuchyně, ale třeba nabídnout i praxi nebo dokonce uplatnění jejich studentům zemědělských oborů. A přesně o to jde. Podporovat spolupráci v regionu, protože s každým nákupem jídla, který děláme, utváříme krajinu,“ říká **Pavla Samsonová**, ředitelka Bioinstitutu.

„Věřím v to, že vaření z biopotravin bude pro tyto studenty v budoucnu běžná praxe a vědomosti nabyté během tohoto

projektu jim pomohou zorientovat se v nabídce. Evropská unie nás podporuje

Horská zemědělská farma Branná – léto 2011.

FOTO – redakce Bio

Učení, mučení...

Význam projektu

Díky exkurzím i kurzům vaření se studenti setkali s lidmi z praxe, za kterými stojí úspěch v podnikání ve zvoleném oboru. A právě taková setkání je mohou motivovat, protože zejména zemědělství je obor dlouhodobě společensky opomíjený. Na exkurzi v Branné jim pan Skřivánek vysvětlil, jak důležitou roli zemědělec i kuchař ve společnosti má. „Jsem ekologický zemědělec, vyrábím biopotraviny a udržuju krajinu. A jsem na to hrdý. I vy buďte hrdí na svou profesi. Zemědělce a kuchaře potřebuje každý občan několikrát denně, protože se stravuje jen díky nám – zemědělcům a kuchařům. Jen málokterá profese je pro společnost tak nezbytná.“

Z malého projektu se stává trend rozšiřování vědomostí, který naplňuje studenty a i pedagogy. „Pro naše studenty byl projekt Bio v regionu velmi přínosný. Propojili si znalosti, které už měli, s prak-

tickými dovednostmi. Líbilo se mi, jak v zážitkovém semináři lektorky ukázaly celý kontext a vysvětlily studentům environmentální přínosy šetrného hospodaření. Já sama vidím obrovský přínos ekologického zemědělství u nás v regionu hlavně v péči o krajinu a jsem ráda a všímám si, že čím dál více mladých rodin preferuje biopotraviny, jezdí nakupovat k farmářům a o kvalitu potravin se zajímá,“ tvrdí Ing. Bronislava Urbánková, zástupkyně ředitele pro odbornou výuku, Střední škola sociální péče a služeb Zábřeh.

„Líbila se mi propojenost všech aktivit v projektu. Nejen, že měli studenti možnost navštívit ekofarmu a podívat se, kde biopotraviny vznikají, ale hlavně to zážitkové vaření je velmi bavilo. Pan kuchař jim ukázal moderní metodu sous-vide, která se velmi hodí k úpravě kvalitního biomasa, s kterou se setkali poprvé. Každá taková příležitost, setkat se s profesionálem, který jim ukáže, jak udělat krás-

né vyladěné menu, je pro studenty velkou inspirací. Moc za účast děkujeme a určitě bychom projekt v budoucích letech rádi zopakovali,“ dodává Petra Dzuriková, vedoucí učitelka odborného výcviku ze Střední školy sociální péče a služeb Zábřeh.

Exkurze na ekostatečích doplňují představu mladých kuchařů o potravinách, z nichž připravují jídlo v kvalitě bio. Vidí etický přístup k chovu zvířat a jejich přirozené chování.

V neposlední řadě nutno zmínit i letošní ekologické farmy – Ekofarma Skřivánek Branná a Farma Bovine, Heřmanovice a také všechny dodavatele, kteří vycházeli vstříc s dodáním produktů do škol, jako například firma PRO-BIO, obchodní společnost s.r.o., Statek Winter, Zemědělská farma Jan Hořák, Biopark, s.r.o. a další. Všichni byli maximálně vstřícní a napomohli k dalšímu úspěšnému ročníku „BIO v regionu“, tentokrát v Olomouckém kraji.

Lucie Čeňková

FOTO – archiv Bioinstitut

Bio v regionu

Projekt Propagace regionální bioprodukce a spolupráce realizuje od roku 2016 Bioinstitut, o.p.s., za finanční podpory ministerstva zemědělství.

Cílem projektu je

- informovat spotřebitele o ekologickém zemědělství, biopotravinách a jejich regionálních výrobcích;
- rozvíjet komunikaci ekologicky hospodařících farem, biovýrobců a spotřebitelů v regionech a
- podporovat vytváření krátkých odbytových cest biovýrobců ke spotřebitelům.

Ekologické zemědělství jako cesta k udržitelnosti

Příklady dobré praxe i nejmodernější vědecké přístupy představí druhý ročník symposia Živé zemědělství

Přední čeští i zahraniční odborníci na ekologické a sociální zemědělství se sejdou v rámci již druhého ročníku symposia Živé zemědělství. Tentokrát se zaměří zejména na témata výživy a správné péče o půdu i rostliny, která představují jeden z klíčových kroků k udržitelné produkci potravin. Součástí symposia bude také blok věnovaný aktuálním zkušenostem, výzvám a budoucnosti sociálních farem. Programem se bude prolínat téma vzdělávání na farmách a proběhne také slavnostní zahájení v pořadí již druhého ročníku Farmářské školy. Mezi řečníky nebudou chybět Urs Niggli, emeritní ředitel švýcarského výzkumného ústavu pro ekologické zemědělství FiBL, Jiří Urban, jeden ze zakladatelů ekologického zemědělství v České republice, Martin Hutař, ekozemědělec a potravinář z firmy PROBIO a řada dalších. Těšit se můžete na inspirativní přednášky, praktické workshopy, debaty a prostor pro networking. Symposium se uskuteční 4. a 5. března 2022 v Národním zemědělském muzeu v Praze.

Symposium Živé zemědělství představuje unikátní platformu, jejímž cílem je propojení odborníků a laické veřejnosti. Potkávají se tu lidé usilující o změnu hospodaření s půdou, nakládání s potravinami i zemědělství jako takového. Tato témata v současnosti nabývají na důležitosti. V loňském roce se této dvoudenní akce zúčastnilo 200 účastníků.

„V rámci programu symposia přinášíme příklady dobré praxe z České republiky

stane místem slavnostního zahájení druhého ročníku Farmářské školy.

Ekologické zemědělství jako součást cesty k udržitelnosti

Klíčovým tématem letošního ročníku je pohled na inovativní přístupy k péči a výživě rostlin i půdy. Jaké postupy lze využít v ekologickém zemědělství? „Při kvalitní péči o půdu lze i bez použití průmyslových hnojiv a chemicko-syntetických

svou přednášku Ekologické zemědělství – důležitá cesta k udržitelnosti.

Georg Meissner, přední konzultant v oblasti vinařství a biodynamického zemědělství, představí ve svých workshopech alternativní přístupy ve vinohradnictví. Pozvání přijal rovněž **Matthias Strahlhofer** z technického ústavu pro půdní ekologii ve Vídni, který se věnuje výzkumu půdní ekologie, vzdělávání a pedologickému poradenství. Během své přednášky a workshopu představí aktivní mobilizace živin v půdě a tím přiblíží aktuální výsledky vědeckého bádání ve výživě rostlin.

Sociální zemědělství: zkušenosti a inspirace od nás i ze zahraničí

Sociální zemědělství kombinuje produkci a prodej zemědělských produktů s možností poskytovat sociální služby a usku- tečňovat rozmanité druhy terapií pro osoby se širokou škálou zdravotního i sociálního znevýhodnění. „Během symposia se účastníci budou moci blíže seznámit s příklady dobré praxe sociálních farem z České republiky i ze zahraničí. Dozvědí se, s jakými výzvami se potýkají, jak fungují a v čem je jejich přínos pro lokální komunitu. Ujít si nenechají přednášku Martina Ducháčka, filantropa a zakladatele organizace SoFarm, ani přednášku a workshop Thomase van Elsena, spoluzakladatele Evropské akademie pro krajinnou kulturu PETRARCA,“ dodává Jiří Prachař.

Martin Huňady,
AMPI

i ze zahraničí. Spolu s tím prezentují naši řečníci také novinky v moderním vědeckém přístupu k péči o rostliny a půdu. Předkládáme tak svědectví z řady farem i firem či institucí, která dokládají, že i po přechodu na ekologii může být naše zemědělství dlouhodobě udržitelné,“ uvedl **Jiří Prachař**, jeden z iniciátorů a organizátorů symposia Živé zemědělství.

Během dvou nabitých dnů čeká na účastníky symposia pestrá řada přednášek, workshopů, prezentací, diskuzí, zajímavých zahraničních hostů i volného prostoru pro setkávání, inspiraci, navázání spolupráce a nových kontaktů. Chybět nebude ani téma vzdělávání na farmách coby důležitého aspektu rozvoje ekologického zemědělství. Symposium se navíc

kých pesticidů hospodařit moderně, udržitelně a s dosažením dostatečných výnosů a kvality produkce,“ říká **Jiří Urban**, jeden ze zakladatelů ekologického zemědělství v České republice, který přednese úvodní přednášku dvoudenního symposia. Jedním z hlavních hostů letošního ročníku symposia je **Urs Niggli**, emeritní ředitel Výzkumného ústavu ekologického zemědělství (FiBL) ve Fricku v letech

Urs Niggli na Bioakademii 2010.

1990–2020, který v roce 2020 založil Institut pro agroekologii. Účastníkům představí

POKROČILO EKOLOGICKÉ ZEMĚDĚLSTVÍ?

Bioakademii roku 2010 zakončil náměstek ministra zemědělství a jeden z jejích někdejších prvních organizátorů **Ing. Jiří Urban**, když konstatoval: „Evropská unie už delší čas vybízí ke zformulování modelu moderního tzv. setrvalého či udržitelného zemědělství, ale nedefinuje ho. Ekologické zemědělství naplnění tohoto modelu nabízí dlouhodobě, ale politicky se ho nedaří prosadit, resp. většinově akceptovat. Obor je vnímán často stále v rovině marginální alternativy až jakéhosi exkluzivního klubu. Aby se ho z tohoto pojetí zdařilo vymanit, musí ale i jeho klíčoví hráči trvale zvyšovat svou odbornou úroveň v praxi. Bude to i vyžadovat, aby ekosedláci neviděli jen potřebu prosazovat se na úrovni řídicích struktur států či Evropy, nýbrž aby více docenili i nutnost získávat odbornou prestiž jako uznávání praktici ve všech zemědělských specializacích přímo v terénu, a to vůči všem partnerům včetně konvenčních zemědělců.“

Text od Karla Merhauta, 2010

Ptákem roku 2022 je v Česku zvonek zelený

Se zvonek zeleným se můžeme setkat v zemědělské krajině i v zahradách a na krmítkách, a to plošně v celém Česku. Za posledních deset let jsme nicméně přišli o dvě třetiny české populace zvonků. Ohrožuje ho závažná ptačí choroba trichomonóza. Ta je pro savce včetně člověka sice neškodná, pro ptáky je ale smrtící. Kvůli ní je zvonek jedním z nejrychleji ubývajících druhů posledního desetiletí.

Česká společnost ornitologická (ČSO) vyhláší ptákem roku 2022 zvonka zeleného. Pomyslné žezlo mu předává káně lesní. Udělením titulu zvonkovi chtějí ornitologové upozornit na to, že ptáci, které považujeme za obyčejné a všudypřítomné, nemusejí být běžní napořád, pokud budeme do jejich životů a životního prostředí nešetrně zasahovat. Titul pták roku uděluje Česká společnost ornitologická (ČSO) obvykle druhům, které jsou veřejnosti dobře známé a s nimiž se může setkat ve svém okolí. „Zvonek obývá otevřenou zemědělskou krajinu s poli,

sady a pásy křovin, ale žije i v lidských sídlech včetně největších měst, kde vyhledává zahrady a parky,“ říká k udělení titulu zvonkovi **Zdeněk Vermouzek**, ředitel ČSO.

Zvonky zelené lze u nás pozorovat celoročně. „Na jaře můžeme vidět samce, jak zpívají z vrcholů stromů. Pokud máme na zahradě husté keře, zvonci u nás

mohou zahnízdít. Na podzim se potom hejtnka zvonků sdružují a potulují se po poli krajinou, kde sbírají semena a další rostlinnou potravu. V zimě rádi přilétají do zahrad a na krmítka... TZ

Samec zvonka zeleného krmí dvě mláďata. Mladí ptáci mají čárkované břicho. Foto: Ivan Žagura

Vyhrálo stromořadí poutníků

Alejí roku 2021 se stává lipová Klokotská alej z jižních Čech!

Jedenáctý ročník ankety Alej roku byl nabitý zajímavostmi. Pořadatel, sdružení **Arnika**, se poprvé v historii soutěže rozhodl na krátký čas odtajnit průběh hlasování, což u lidí zaznamenalo velký úspěch, a tak se letošní počet hlasujících vyšplhal na 8.878.

Perličkou je jistě počet hlasů pro vítěznou Klokotskou alej z Tábořska, které svůj „palec nahoru“ dalo 999 lidí. Vítězná alej navíc potvrdila, že vytrvalost se vyplácí; třikrát po sobě se stala vítězkou svého regionu, vloni dokonce už obsadila druhé místo v celostátním hlasování.

„Klokotská alej lemuje cestu, která byla založena benediktiny už koncem 17. století, alej zde byla vysázena v roce 1836,“ upřesnila o vítězné aleji organizátorka soutěže **Klára Ondrigová**. Patronka akce **Petra Vojtková** povzbudila nominující, jejichž aleje se letos neprobojovaly na první příčky, aby po vzoru Klokotské aleje nic nevzdávali: „Můžete posílat své fotografie, už teď se klidně chystejte,

rušované stínem působící stroboskopicky, stromy ubíhající v pravidelných rozestupech navozující běh času,“ zasnila se nad vítěznými fotografiemi spisovatelka **Marie Holečková**, která je jednou z patronek soutěže. „Jde o velmi emotivní záběr, který je nadčasový. Kouzlení světla a barev.

Vítězný snímek Skřivánčí alej u Krásné Lípy, autor Miroslav Kováč.

protože tahle soutěž je překrásná, dává vyniknout přírodě a našim krásám v České republice. Obrovská gratulace do jižních Čech!“

Patroni ankety zvolili také tři nejkrásnější fotografie: Vítězný snímek **Skřivánčí alej u Krásné Lípy** je důkazem, jak úzká je provázanost člověka s přírodou. Zhruba čtyřkilometrové stromořadí vede z Krásné Lípy do Starých Křečan. Kdysi dávno lemovalo osadu Skřivánčí Pole, po které zde dnes už ale nezbylo ani památky. Alej se zde však pyšně tyčí dál. „Vítězná fotografie nám odhaluje tajemství alejí a jejich pozitivního působení na člověka – vstup do zeleného tunelu, podobnému klenbě chrámu, mihotající se světlo pře-

Málokdy se podaří věrně zachytit prchavý efekt prosvícených korun stromů, z nichž jako by pršelo zlato.“ Druhé místo obsadilo jihočeské Dubové stromořadí na hrázi Kardaše a na třetí příčku nejhezčích fotografií se probojovala Jasanová alej k Slovanskému hradišti.

„Naším cílem je přitáhnout pozornost veřejnosti k alejím, které patří ke zdravé a fungující krajině. Hleďte s námi nejkrásnější vzosná stromořadí, upozorněte na ty, kterým hrozí zánik, a představte nám mladé aleje, které jste vysadili a o které budete pečovat i v příštích letech,“ zopakovala Klára Ondrigová závěrem hlavní myšlenku ankety Alej roku. **Krajina bez alejí je jako obraz bez rámu.**

Foto vítězné aleje Kateřina Trsková

VEGGIE „zabíjačka“

ENVIROMENT – NAŠE ZDRAVÍ – PLÝTVÁNÍ

Jedním ze závažných problémů dnešního světa je stále rostoucí výroba a spotřeba masa. Velkochovy hospodářských zvířat patří mezi největší producenty skleníkových plynů. Již mnoho desetiletí je obecně známo, že živočišná výroba je považována za nejméně ekonomickou a ekologickou výrobu potravin. Ve vyspělých zemích, mezi které patří i naše republika, se navíc potravinami nesmyslně plýtvá a většina národa se nerozumně přejídá nejen masem, ale i dalšími nejen živočišnými produkty. Zdá se, že s ohledem na zdravotní rizika, spojená s převážně živočišným jídelníčkem obyvatel bohatých zemí (srdečně-cévní nemoci, metabolický syndrom, pokles přirozené imunity a odolnosti atd., atd.) a na již vědecky i prakticky prokázané klimatické změny, je téměř za pět minut dvanáct, abychom se i nad svými jídelničky začali vážně zamýšlet.

ETIKA A VELKOCHOVY ZVÍŘAT

Jde-li o velkochovy hospodářských zvířat, pak by se měla naše společnost konečně vážně zabývat etickými hledisky chovu zvířat na maso, mléko, vejce atd. Zvířata, tj. živí tvorové, jejichž maso, mléko, vejce atd. dnes v téměř nehorázném množství konzumujeme, žijí vinou nadměrné „potřeby“ živočišných produktů v otřesných životních podmínkách, jsou nesmyslně likvidována při stále častějších epidemiích v chovech a velká část pak končí v kafleriích. Obrovská část rostlinné produkce se pěstuje jako krmivo pro živočišnou produkci, stoupají nároky na ornou půdu, intenzivní rostlinná výroba běží jen s pomocí chemie všeho druhu a... z půdy pomalu mizí život.

LŽIVÉ ARGUMENTY TVRDÁ KOMERCE

V euroamerické civilizaci je stále zdůrazňována esenciální důležitost konzumu

mace živočišných potravin pro udržení zdraví a pro zdravý vývoj člověka. Málokdo si zde mezitím uvědomil, že ve vyspělých zemích je konzumace živočišných produktů již dávno nadbytečná a mnohdy za hranicemi prospěšné potřeby esenciálních aminokyselin a vitaminů aj. (obsažených v živočišných potravinách). Spíše se stala (mimo jiné) zdraví poškozující složkou potravy člověka. Propagace stále vyššího konzumu živočišných produktů je hlavně komerčním sloganem pro obhájení existence již zavedených velkochovů, velkozemědělských a velkých obchodních řetězců, bez ohledu na Planetu, člověka i samotná zvířata.

SVÍTÁ NA KONCI TUNELU?

Seriózní vědecké kruhy i media a vzdělání laici bijí na poplach především v souvislosti s klimatickými změnami. Přibývá množství dříve téměř nevidaných přírodních jevů a katastrof, ubývající zásoby vody, oteplování, tání ledovců apod., mizení biodiverzity, ubývání půdních fondů. To jsou věci, které někomu napoví, někoho doslova osobně osloví. A jsme u toho. Osloví nás osobně tyto problémy? Nebo si říkáme: „Ještě nás to možná mine a ... po nás potopa?“

Osobně by nás měly oslovit problémy, které jsme schopni **osobně zvládnout**. Ať jsme soukromá osoba – maminka rodiny, člověk pracující mimo potravinářskou sféru, vědec, spisovatel, lékař, politik ... každý by měl zapojit své schopnosti a snažit se „přehodit výhybku“ a začít jednat ve prospěch Planety, a... tím i sebe samého a své rodiny, společnosti, lidstva.

VEGGIE, tj. vegetariánské a veganské myšlení se už ve světě, ale i v ČR pár let (v mých kruzích PŘÁTEL PŘÍRODNÍ VÝŽIVY již více než pět desetiletí) pomalu dostává do povědomí veřejnosti. Vycházejí vegetariánské a veganské kuchyně, občas i v TV a jinde nějaký ten receptík, dokonce i v supermarketech jsou k dostání různá hotová veggie jídla. Moje první veggie kuchařka – „**Netradiční**

Pavla Momčilová

vegetariánská kuchařka“ vyšla již v roce 1991! Sklidila obdiv, prodalo se jí desetitisíce, ale nadšení u lidí brzy opadne... a jsme zpět u masa! Tento trend pokračuje dodnes. Vychází mraky kuchařek, na internetu ještě více skupin, bloggerů apod. ... Ale zdá se mi, že vegetariánství a nedej Bóže veganství sklízí u běžného Čecha i Slovaka lehký úsměv na tváři a... „přece jen ta pravá zabíjačka...“, řízek, vepřoknedlo, klobáska, mascarpone, tučné sýry apod... to je stále ta známka blahobyti.

MŮJ OSOBNÍ PŘÍSPĚVEK, AČ NEJSEM ÚPLNĚ VEGETARIÁN ANI VEGAN

Více než dvacet let studuji souvislosti výživy a krevních skupin, s kolegyní Menigerovou jsme k této problematice napsaly několik oblíbených knížek („**Česká kuchyně pro Váš typ – krevní skupiny 0, A, a B+AB**“). Celá naše rodina má krevní skupinu NULA, tedy afinita k masu a zeelenině. Přesto máme již po generaci zaveden rozumný týdenní jídelníček, kde živočišné produkty a jídla z nich zcela pravidelně střídají jídla vegetariánská a veganská. Připadá nám to zcela normální a víme, že tak žili po generaci i naši předkové a dožili se ve zdraví relativně pěkného věku.

Když jsem tak přemýšlela o nepřekonatelném odporu určité části našeho obyvatelstva k veggie stravování, došla jsem k závěru, že zde mnohdy hrají docela důležitou roli **chuťové buňky**. V dobrém, oblíbeném jídle hledá člověk často zdroj jistého potěšení, radosti, pohlázení na duši. Ne všichni milujeme čokoládu a sladkosti, ne každého pohládí i ten nejchutnější zeleninový salátek. **Mnohým z nás se sbíhají sliny při pomýšlení na domácí zabíjačku**, na kousek uheráku, na hamburger, na svičkovou a jiné masité mňamky. Prostě chutě jsou různé, jako jsme různí i my lidé.

Doba masopustu je brzy tady a s ní i domácí či nedomácí zabíjačky všeho druhu. A tak jsem se rozhodla, že Vás tentokrát pozvu na poctivě odzkoušenou a rodinou i přáteli odsouhlasenou výbornou

VEGGIE „zabíjačka“

s absolutní chutí nefalšované venkovské zabíjačky z prasátka.

Zkuste a posuďte moji alchymii chutí a vůní a budete překvapeni.

RECEPTY – VEGGIE „zabíjačka“

Veggie Prdeláčka

SUOVINY:

- 150 g uvařených fazolí adzuki (můžeme dát i z konzervy)
- 200 g uvařených ječných nebo špaldových krup
- 1 větší cibule
- 3 stroužky česneku
- 3 lžíce hladké mouky
- 50 ml sezamového oleje
- 2 stvoly řapíkatého celeru
- nebo 100 g strouhaného bulvového celeru
- 3 lžíce SHOYU (originál sójová omáčka)

KOŘENÍ:

5 g mletého pepře, 3 g mletého nového koření, 8 g drcené majoránky, sůl, můžeme dát i hotové „Zabíjačkové koření“ – domácí nebo koupené.

PŘÍPRAVA

1. Do většího hrnce dáme olej a na něm osmažíme jemně nakrájenou cibuli do tmava. Můžeme ke smažení přidat i strouhaný celer – pokud nemáme řapíkatý, pak mouku a máme hotovou tmavou zeleninovou jíšku.
2. Uvařené fazole adzuki scedíme, vodou z fazolí jíšku zalijeme a doplníme na cca 1,5 l. Přidáme přes vlákno nakrájený řapíkatý

celer, prolisovaný česnek, všechno koření, lžičku soli a za stálého míchání vše na mírném ohni aspoň pět minut povaříme. 3. Fazole adzuki trochu rukou rozmačkáme a spolu s vařenými kroupami vložíme do polévky, promícháme a znovu několik minut provaříme. Ochutíme sójovou omáčkou SHOYU, dosolíme a před podáváním necháme veggie prdeláčku aspoň půl hodiny táhnout.

Nejlépe chutná až druhý den, kdy je kořením chuť pěkně výrazně zabíjačková.

Veggie jelítka

SUOVINY:

- 250 g černých nebo hnědých či červených fazolí
- 1 malá červená řepa
- 1 velká cibule
- 2 stroužky česneku
- 2 lžíce veggie škvarků
- 50 g přírodního TOFU
- 50–70 ml řepkového oleje
- 1 lžička agaragar (místo želatiny)
- strouhanka na zahustění
- 5 lžic SHOYU (originál sójová omáčka)

KOŘENÍ:

sůl podle chuti, 5 g mletého pepře, 15 g mletého kmínu, 3 g mletého nového koření, 10 g majoránky, 1 g mletého koriandru, 1 g mletého zázvoru

RADA

Uvedené koření můžeme nahradit komerčním Zabíjačkovým kořením (hotová směs). Různí výrobci mají různá složení, je třeba vyzkoušet.

PŘÍPRAVA

1. Fazole máčíme 24 hodin ve studené vodě. Pak vodu slijeme a fazole uvaříme bez soli v nové vodě do měkka. Dáme je do větší misky a téměř vychladlé rukou částečně rozmačkáme. Přidáme veggie škvarky a na drobné kostičky nakrájené TOFU.
2. Na pánvi na troše oleje osmažíme hrubě nastrohanou červenou řepu, přidáme do misky. Na téže pánvi osmažíme do růžova drobně nakrájenou cibuli a také ji pak přidáme do misky.
3. Agaragar (veganská „želatina“) vsypeme do hrnečku s 2 dl studené vody, přivedeme k varu a trochu prochladlý rovněž přidáme do misky. Přidáme i prolisovaný česnek.

4. Všechno koření podle receptu a lžičku soli dáme do porcelánové třecí misky a tloučkem vše pěkně rozdrtíme a promícháme, pak přidáme do misky. Máme-li místo toho hotové koupené nebo doma připravené „Zabíjačkové koření“, můžeme je rozdrtit jen v ruce.

5. Suroviny v míse zakápneme sójovou omáčkou SHOYU a začneme zvolna, ale pečlivě vařečkou promíchávat, aby se chuť pěkně rozložila po celém množství jelítkového prejtu. Průběžně směs ochutnáváme

a případně přisolujeme a dochucujeme některým z koření, spíše podle rodinných nebo krajevých zvyklostí. Prejt, pokud je řidší, jemně zahustíme strouhankou.

Jelítkový prejt máme hotový. Podat jej můžeme studený nebo teplý:

- Studený jelítkový prejt nanese vidličkou na kváskový chleba, přidáme kvašenou okurku, popř. hořčici a máme chutnou veggie večeři.
- Jindy prejt dáme do olejem vymazaného a strouhankou vyspaného pekáčku zapéci do trouby a podáváme s vařeným bramborem a se zelím.
- Příště zase tvoříme z prejtu válečky, obalíme je v mouce nebo strouhance a na oleji „jelítka“ opečeme. Můžeme je dát k obědu se salátem z kvašeného zelí nebo s pickles a pečivem nebo chlebem.
- Zbylý veggie jelítkový prejt můžeme natlačit do plastového „střívka“ (k dostání ve vesnických drogeriích) a uložit na dva až tři týdny do mrazáku.

Veggie jitrnicový prejt

SUROVINY:

150 g	vařené hnědé čočky
100 g	uvařené hnědé pohanky
50 g	TOFU přírodní
200 g	celer – bulvový
1	žemle
6	stroužků česneku
1	menší cibule
50 ml	řepkového oleje
3	lžice SHOYU
	strouhanka na zahuštění

KOŘENÍ:

5 g	mletého pepře
3 g	mletého nového koření
1 g	mletého sušeného zázvoru
10 g	majoránky
1 g	mletého koriandru
1	lžička strouhané citrónové kůry
1	lžička drceného listu nebo kořene libečku, možno i tlučený hřebíček.

Místo uvedených koření můžeme dát hotové Zabíjačkové koření z obchodu a přidat citrónovou kůru, koriandr a libeček.

PŘÍPRAVA

1. Do hrnku slijeme vodu z čočky a zředíme vodou na cca 2 dl. Vysypeme všechno koření kromě kůry z citrónu a přivedeme pod pokličkou (aby vůně nevyprchaly) k varu. Stáhneme z ohně a necháme chvíli macerovat.
2. Na pánvi rozežřejeme olej a na něm osmažíme na hrubo nastrouhaný celer a osmažíme jej do hněda.
3. Do mísy dáme na kostičky nakrájenou žemli, zalijeme ji vývarem s kořením a necháme chvíli bobtnat. Přidáme smažený celer, vařenou čočku, osolíme a vše pěkně rukou rozmačkáme. Pak doplníme na drobné kostičky nakrájené TOFU, uvařené

kroupy, sójovou omáčku SHOYU, citrónovou kůru, prolisovaný česnek a syrovou strouhanou cibuli. Vše zvolna promícháme, dochutíme solí. Zdá-li se nám prejt řídký, můžeme trochu zahustit strouhankou a je hotovo. Chutná jak z vepřové zabíjačky!

Veggie jitrnicový prejt máme hotový. Podat jej můžeme studený nebo teplý:

- Studený veggie jitrnicový prejt můžeme podat na studeno se zelným salátem a chlebem.
- Prejt můžeme namazat na krajíčky kváskového chleba, obložit kvašenou okurkou a cibulkou.
- Veggie jitrnicový prejt můžeme v pekáčku zapéci a podat s vařeným bramborem a zelím nebo s kvašenou červenou řepou.
- Z veggie jitrnicového prejtu vytváříme válečky jako jitrničky, obalíme je v mouce a opatrně osmažíme ze všech stran na oleji.
- Zbylý veggie jitrnicový prejt můžeme v plastovém sřevě nebo v kelímku zamrazit a podat příště opečený k rychlému obědu.

Veggie škvarky

SUROVINY:

50 g	sójových kostek Bonavita
30 g	sezamového semínka bílého
30 ml	sezamového oleje

PŘÍPRAVA

1. Sójové kostky paličkou trochu roztlučeme na menší kousky. Můžeme použít i sójovou drť přírodní.
 2. Na nepřilnavé pánvi rozežřejeme olej. Vysypeme sezamová semínka, dobře je mícháme odedna a když začnou růžovět, přidáme sójovou drť. Vše dvě minuty na mírném ohni opékáme, až je i sójová drť růžová. Nesmí zhnědnout. Stáhneme z ohně, osolíme a necháme vychladnout.
- Veggie škvarky jsou velmi chutné a od pravých vepřových je pozná jen znalec.

Veggie škvarková pomazánka

Moooc dobrá a jednoduchá

PŘÍPRAVA

Veggie škvarky dáme do malého mixéru. Přidáme 2–3 lžice tahini (sezamová pasta), jemně nakrájenou malinkou cibulku a trochu dobré hořčice. Vše rozmixujeme do téměř hladka, dochutíme solí a mažeme na kváskový chleba.

Chleby můžeme ozdobit kvašenou zeleninou, vegetariáni mohou přidat plátky vařených vajec.

Pavla Momčilová

VEGGIE ZABÍJAČKA s chutí MASA

ZABÍJAČKA – BURGERY
ŘÍZEK – GULÁŠE – SEKANÁ
KLOBÁSKY – TLAČENKA

VEGGIE s chutí a vůní MASA

Nová edice 2022
Vaříme doma s Pavlou

PŘIPRAVUJEME

Medica Publishing
tel.: +420 602 271 393,
momcilova@volny.cz
www.medicapublishing.cz

© Text a foto Pavla Momčilová

VAŠE EKOZAHRADA V ÚNORU

Zima v únoru je ještě plná mrazivé síly, ale my zahradníci již pociťujeme a vnímáme onen silící hlas přírody, který nám vhání energii do těla a naše aktivita roste, čím více se blížíme k jaru. A při teplejším slunečném dni bychom nejraději začali pracovat na záhonu. Ale i toho se již ke konci měsíce můžeme dočkat, pokud nám to půdní stav dovolí.

Pokud máme na záhonu ještě přezimující zeleninu, tak ji dle potřeby průběžně sklízíme, jako je *hlávková, růžičková a kadeřavá kapusta, pórek, špenát, topinambury, polníček* a jiné podle našich klimatických podmínek (*mrkev, pastinák...*). Kontrolujeme uskladněné ovoce a zeleninu. Rychlíme *čekankové puky* a můžeme si naklíčovat vhodná semena (*řeřicha obiloviny, luštěniny, vojtěšku...*).

Připravujeme si pařeniště. Kdo chce urychlit zeleninu v pařeništi teplem z hnoje, tak ho již nyní zakládá, pokud již má připravenou přísadu salátu nebo kedluben a nebo ho chce využít k jinému účelu (pří- my výsev ředkviček...).

V únoru už můžeme začít předklíčovat rané *brambory*. Pokud je půda již obdělávatelná, tak můžeme již vysévat *mrkev, petržel, polníček, pór, cibule, černý kořen*, ale i hrách nebo salát. Ve vytápěném skleníku vyséváme pro vypěstování si vlastní přísady dle potřeby *celer bulvový a řapíkatý, papriku, salát, kedlubny, ranou kapustu, zeli, květák, okurky salátovky* a jinou zeleninu, kterou budeme chtít rychlit, případně vysazovat přímo do volné půdy.

Možnosti jsou zde velké jak obohatit sortiment zeleniny s co nejranější sklizní, ale vše je podmíněno našimi podmínkami, zimním počasím v daném roce, ale hlavně také naší touhou a dovedností. Vysévat musíme pouze vhodné odrůdy pro dané období. Každý si musí sám zhodnotit kdy bude co vysévat. Zda bude topit a nebo bude pěstovat zeleninu přirozenějším, a tím i ekologičtějším způsobem a počká až na příznivější jarní teploty.

Také je potřeba vysévat okrasné květiny a bylinky, které pomaleji rostou a pokud chceme, aby nám brzo kvetly (*petúnie, celosie, bazalka, pažitka...*).

Plno jarní energie na těle, na duši a na zahrádce přeje

Jirka Pospíšilík
(Bio 2/2011)

FOTO – výpěstky z vlastní zahrady
Pavla Momčilová

NÁPOJE Z JEDLÝCH KYTEK

VIRGIN BLOODY MARY ÚPLNĚ JINAK

Cibule poschodová se obvykle používá jako pažitka. Nechtejte se inspirovat dětským hraním s jídlem a udělejte si nápoj s brčkem „zero waste“.

1. Pro dvě osoby smíchejte 200 ml rajčatové šťávy s pár kapkami worcestrové omáčky a šťávou z 1/2 limetky.

2. Pro dospělé (pokud nechcete virgin verzi) přidejte pálivou chilli omáčku nebo Tabasco a alkohol (vodku) dle vlastního uvážení.

3. Do nízkých sklenic na whisky dejte pár kostek ledu (do kterých můžete předem zamrazit nějaké dostupné květy) a zalijte připraveným nápojem.

4. Posypte špetkou soli a pepřem z mlýnku.

5. Do každé sklenice vetkněte dva stonky cibule poschodové seříznuté na stejnou velikost, tak aby se dala použít jako brčka.

6. Nápoj můžete ozdobit květy česneku kýlnatého, česneku převísleho, pažitky pobřežní nebo pažitky čínské dle aktuální nabídky.

Uvedené rostliny najdete na webu
www.kytkykjidlu.cz

PRO BIOSPOTŘEBITELE

Na Youtube kanálu LOVÍME BIO najdete zbrusu nová videa na téma **Pasená drůbež, Jak to chodí v ekobaru** nebo **Jak se vyznat na farmářském trhu**. Věříme, že budou k užítku! A na příští nákup si určitě stáhněte náš tahák s desaterem otázek, které vám pomůžou najít na trhu toho nejlepšího farmáře. Fandíte lokálním potravinám a nákupům na farmářském trhu? Chtěli byste mít větší jistotu, že váš oblíbený farmář hospodaří ekologicky, i když nemá certifikaci? Náš leták Jak se vyznat na farmářském trhu a Sherlockovy indicie vám napoví, jak poctivého farmáře-srdcaře poznat. Sherlock vám nabídne desatero otázek, na které je dobré se zeptat, abyste nekupovali „zajíce v pytli“, ale kvalitní lokální jídlo za rozumnou cenu. Vaše nákupy na trhu tak dostanou nový rozměr. Staňte se Sherlockem a nebojte se zeptat!

<https://www.youtube.com/c/Lov%C3%A1Dmebio/videos>

Biobedýnky
s poslední podzimní
zeleninou
z ekostátku Částkov.

FOTO – facebook
Rodinná farma
Částkov

JAK NA BUDOVÁNÍ TŮNÍ

K světovému dni mokřadů (2. 2.) si můžete publikaci **Návod na budování tůní** alespoň „virtuálně“ projít.

Proč tůně?

„Voda je život. Rozhraní mezi vodou a zemí je biologicky rozmanité, je domovem širokého spektra živočichů a rostlin. Budování tůní přispívá nejen k posílení biodiverzity a snížení eroze, ale i k adaptaci na klimatickou změnu, protože odpar z tůní má příznivé dopady na malý vodní cyklus a mikroklima. Česká republika je „střechou Evropy“, je plně závislá na deštích a podzemních zásobárnách, a pokud se chceme připravit na nadcházející sucha, budeme potřebovat odtok vody co nejvíce zpomalit. Tůň je odlišná od rybníka či malé vodní nádrže tím, že nemá žádné technické prvky (stavidlo, spodní výpust atd.), násep by měl mít maximální výšku 0,5 m. Tůň může v průběhu roku vyschnout. V tomto návodu se budeme zabývat pouze tůněmi s maximální hloubkou do 1,5 m a rozlohou od několika m² do 300 m².

Které organismy tůně potřebují?

Budováním tůní přispíváme nejen k zadržení vody pro člověka, ale i ke zlepšení životních podmínek obojživelníků, hmyzu, rostlin a dalších organismů, úzce vázaných na mokřady a vodní prostředí. V dobře fungující tůni je minimum komárů, protože jejich larvy zde mají své predátory, jako jsou čolci, larvy vodních brouků, vážek atd.

Principy budování tůní

Při umístění tůně je vhodné, aby zde byl dostatek vody (lze poznat podle vlhkostních rostlin jako sítina, tužebník, přeslička a jiné) a nízké riziko znečištění. Místo je dobré prozkoumat z botanického a zoologického hlediska, abychom znali situaci a měli porovnání před zásahem a aby vybudování tůně neohrozilo cenné organismy. Pokud se zde

Na níže uvedeném odkaze najdete ke stažení publikaci – Návod na vybudování tůně – včetně legislativy. Zkráceně: pro tůň do hloubky 1,5 m a 300 m² nepotřebujete stavební povolení ani jiné vyjádření – ovšem jsou tam některé výjimky. Je to velmi užitečná pomůcka, pokud máte zájem o tůň na vašem pozemku.

<https://pro-bio.cz/publikace/navod-na-vybudovani-tuni/>

Doporučuje

Ing. Hana Řehořková, PRO-BIO Svaz EZ,
RC Krokonoše a Podkrokonoší

vyskytují, je dobré promyslet způsoby, jak jim tůň prospěje. Ideální je, pokud je tůň napájena zejména vodou podzemní a je neprůtočná. Průtočné tůně již jsou méně vhodné, protože povrchová voda může být snadno kontaminovaná například olejem ze silnice či močůvkou z přilehlých polí. Při propojení s tokem se do tůně snáz dostanou dravé ryby, snadněji se

zanášejí erodovaným materiálem a tekoucí voda zamezuje kolísání hladiny a snižuje žádoucí teplotní rozdíly. Pokud je v místě budování dostatek prostoru, je lepší vybudovat víc malých tůní různé velikosti a hloubky než jednu velkou. V podélném řezu je dobré, aby

měla tůň tvar hrušky, kde alespoň dvě třetiny tvoří mělká část, takzvaný litorál (40–60 cm) a jednu třetinu hlubší část. Sklon břehů by měl být alespoň 1 ku 3 (pokles o 1 m na 3 metrech), ale čím mírnější pokles, tím lepší, i třeba 1 ku 20.

Další kapitoly: Náčrty, Jednání s úřady, Kopání tůně, Financování – je možné se obracet na neziskové organizace MAS. Různé nadace a žádat granty.

UKÁZKA Z PUBLIKACE

Návod na budování tůní vydal zapsaný spolek JULINKA, Police nad Metují 2021 – Tento dokument byl vytvořen s finanční pomocí Evropské unie, s podporu Královéhradeckého kraje a skupiny Moneta.

Kopání tůní v praxi

Jiří Malík – facebook

K 60tinám si dovoluji krátké ohlédnutí. Přesně na den před 6 roky jsem začal sám ručně zahrnovat 50 m dlouhý příkop ve Zdoňově, který vysušoval mokřad. V rámci toho jsem začal kopat vzorové „školní“ mikrotůně. Jedna běžkařka se vydělala, že tam zakopávám mrtvolu... Tak byla tato lednová činnost nepochopitelná. Pak se ke kopání přidal Petr Kohl a byli jsme dva.

Někdy se přidali filmaři, co točili o chystané zdejší zadrži. Už tehdy jsem měl zhruba vymyšleno, jak napravit celé území státní. A začal jsem mapovat a navrhovat komplexní nápravu na tehdejší poměry nemyslitelně velké území (a touto metodou jako první na světě) – 20 km² povodí Zdoňovského potoka, abychom si ověřili, proč nepůjde státu takto velké území řešit a napravit. Lukáš Panny, náš IT, pak začal se mnou malovat návrh nové krajiny plné tůní a obnovených potoků. A byli jsme tři, a pak nás bylo čím dále více, jak se postupně na základě mých článků, přednášek a mediální kampaně přidávali další. Dnes má náš realizační tým Živé vody skoro 20 lidí, proškolili jsme 150 spolupracovníků (z Norských fondů), kteří působí na 1300 km² po celé ČR (zkoušíme se rozšířit do Rakouska a Slovenska).

Na Zdoňov jsme sehnali od Státního fondu 5 mil Kč na projektovou dokumentaci podle naší studie (500 tis musíme ještě sehnat) – zatím jediné státní finance. Hotové jsou už

další studie: Křinice, Heřmánkovice, dokončují se právě teď (nejkrásnější dárek k narozeninám) Hlavňov, Pěkov, Dunajka, Martínkovice, Broumov, Otovice. Hotové jsou Holostřevy u Plzně, Ješín a Svodnice u Velvar, Chýně, Luleč a Žlebový potok (jen tyto dvě 5000 hod. práce) v několika lidech týmu z Vyškova. Řešíme prameny Desné pro obec Loučnou na 94 km² a X dalších. Máme týmy na Ostravsku, Beskydsku, Opavsku. Připomínkovali jsme úspěšně řadu národních strategií (tisíce hodin). Snažíme se oslovit kraje, vládu, ministerstva, zemědělské svazy, aby podpořily systémové změny v krajině.

Započali jsme rozhodovat **první mapu na světě, kterou je možné tvořit pomocí mobilů**, a jako první na světě jsme k takovému dílu přizvali veřejnost. Máme sekci IT, zemědělskou, lesní, grantovou, metodickou, lobbying, vzdělávání, zakázky, sestavili jsme kompletní metodiku našeho know-how. Spolupracujeme s desítkami vědců a politiků. Spolupracujeme s řadou nevládek. U nás na Broumovsku s Julinkou, kdy jsme zde vykopali již desítky tůní podle našich inovativních postupů. Čeká nás ale ještě zmapovat a navrhout řešení krajiny na cca 70 000 km² – hrubá

rozloha volné krajiny ČR. Běžíme nejdelší maraton na světě a pokud nás stát nechá na holičkách, budeme studie dělat, abychom pokryli celou ČR, ještě 34 let. Proto Vás všechny prosím: buďte od té lásky, a pošlete nám na sbírku Donia (<https://spolecneprotisuchu.cz>), co můžete. Věřte, že se jednou dostaneme i k vám. Abychom tak společně napravili náš domov, aby zase naše krajina byla „zemský ráj to na pohled“.

Závěrem mi prosím dovolte poděkovat všem, kdo nám pomáhají a všem lidem z našeho spolku a členům jejich rodin, kteří chápou, že jejich rodinní příslušníci pracují na opravdu velké a důležité věci, která se jmenuje **Adaptace ČR na klimatickou změnu**.

Jiří Malík,
předseda Spolku Živá voda, z.s.

Otevřený dopis vládní koalici

Vážený pane premiére, vážená paní předsedkyně, vážení páni předsedové, vážený pane ministře,

v návaznosti na akce a prohlášení ze strany zástupců části zemědělské veřejnosti v posledních několika dnech, aktuální znění Vašeho programového prohlášení (dále jen „PP“) a finalizaci Strategického plánu ČR k Společné zemědělské politice (dále jen „SZP“), obracíme se na vás jménem pěti nevládních zemědělských organizací – Českomoravského svazu zemědělských podnikatelů, Českého spolku pro agrolesnictví, Českého svazu chovatelů masného skotu, PRO-BIO Svazu ekologických zemědělců, Svazu marginálních oblastí a jménem občanského sdružení Živá voda (dále jen „NNO“). Zastupujeme všechny formy a velikosti právnických i fyzických osob podnikajících v zemědělství, zejména pak farmáře z méně úrodných oblastí hospodařících převážně na trvalých travních porostech, často zapojených v režimu ekologického zemědělství.

Naše organizace se shodly na níže uvedených prioritách, které by se měly dle našeho mínění projevit v úpravách Strategického plánu.

1. Kofinancování rozpočtu SZP nad rámec minima vnímáme jako naprosto nezbytné a uvítali bychom jeho zvýšení na úroveň alespoň 80 %.

Výše kofinancování je zásadní pro úspěšné naplňování cílů a naší prioritou zůstává zajištění financování zemědělců z ANC oblastí, Ekologického zemědělství, generační obměny (tj. mladých zemědělců) a zajištění dostatečného rozpočtu na ambicióznější pojetí Ekoschémat.

ANC oblasti mají v mnoha případech poloviční až 2/3 produkci v porovnání s ostatními oblastmi a částka, která je aktuálně

alokována na dorovnání příjmu je již dnes nedostatečná. Tento deficit se při narůstajících cenách vstupů a současně v konkurenci všech výrobních oblastí bude ještě prohlubovat. S ohledem na fakt, že většina zemědělců s chovem masného skotu hospodaří v režimu EZ právě v ANC oblastech, podfinancování ANC má zásadní dopad i na rozvoj ekologického zemědělství.

2. Redistributivní platba – souhlasíme se zavedením redistributivní platby, resp. platby na první hektary ve výši 30 % pro všechny zemědělce. Naše kalkulace jednoznačně ukazují, že tato procentuální výše se pozitivně projeví u většiny zemědělců, což umožní spravedlivější rozložení finančních prostředků napříč všemi skupinami zemědělců. Současně povede k rovnoměrnější distribuci financí mezi intenzivnější i extenzivnější orientované zemědělce, kdy hlavní rolí prvně jmenovaných je primárně výroba potravin, úlohou druhých je pak zejména udržování krajiny v kulturním stavu a vylepšování environmentálních cílů, na něž klade nová SZP důraz.

3. Ekoschémat – základní údržba TTP – požadujeme přesun opatření základní údržba TTP z navrhovaného I. pilíře zpět do II. pilíře, kde je třeba zajistit dostatek finančních prostředků k tomu, aby podpora ošetřování TTP (základní i nadstavbové managementy) byla ponechána minimálně na aktuální úrovni. Uvolněné finanční prostředky ponechané v I. pilíři je možné alokovat na zajištění ambicióznějších Ekoschémat (např. systémové podpory agrolesnických systémů, nové konturace krajiny a trvalých krajinných prvků), což ostatně požaduje i

Evropská Komise a široká veřejnost, tak budou mít skutečný environmentální dopad (tj. ocenění mimoprodukčních funkcí a zlepšení kvality půdy, zádrže vody, biodi-

verzity a ukládání uhlíku apod.). Úspory na financování TTP lze hledat v nově navržených intervencích II. Pilíře (vakcinace prasat, animal welfare, investice do emisí NH₃, biopásy, mezplodiny apod.).

4. Ekologické zemědělství (EZ) Zajištění adekvátního rozpočtu pro podporu EZ vychází nejen z PP, ale i ze strategie „Z farmy na stůl“ spadající pod Zelenou dohodu a Akčního plánu ČR pro rozvoj ekologického zemědělství v letech 2021–2027 (22 % zemědělské půdy v ekologickém režimu). Dostatečná alokace musí zajistit motivaci pro stávající i nově vstupující farmáře. Z našeho pohledu je třeba upozornit na zajištění dostatečné výše kompenzací na TTP, ale zejména orné půdě (minimálně 300 eur/ha), protože právě orná půda je klíčová z hlediska požadovaného navýšení plochy, ale také produkce v EZ.

5. Zastropování – pokud bude využit tento nástroj na zastropování BISS platby, tak pouze při zajištění odpočtu mezd.

6. Propojenost podniků – v souladu s bodem PP souhlasíme s kontrolou propojenosti výhradně v rámci investičních dotací Programu rozvoje venkova (II. pilíř PRV) a v rámci Podpůrného garančního rolnického a lesního fondu (PGRLF). U plošných plateb by tento nástroj neměl kýžený dopad, naopak by jeho zavedení mohlo být často kontraproduktivní.

7. Aktivní zemědělec by měl být kontrolován v rámci živnostenského listu, popř. dle registru zemědělců v souladu s bodem PP – snížení byrokratické zátěže zemědělců.

I přesto, že víme, jak je časový harmonogram napjatý, jsme otevření dalšímu jednání, kde můžeme probrat podrobněji naše argumenty.

Ing. František Winter, v. r.

předseda ČMSZP

prof. Ing. Bohdan Lojka, Ph.D., v. r.

předseda ČSAL

Ing. Kamil Malát, v. r.

ředitel ČSCHMS

Ing. Milan Boleslav, v. r.

předseda SMO

Bc. Kateřina Urbánková, v. r.

manažerka PRO-BIO

Jiří Malík, v. r.

předseda Spolku Živá voda, z. s.

člen Výboru pro krajinu, vodu a biodiverzitu
Rady vlády pro udržitelný rozvoj

Filip Vávra, v. r.

koordinátor Zemědělské sekce spolku Živá voda, z. s.

Na snímku rodina Ryšavých z rodinných, především švestkových, Ekosadů Komňa při předání Bartáková hrnce a vyhlášení Ekozemědělcem roku 2021.

Na význam rodinného hospodaření poukazuje OSN, které rok 2014 vyhlásilo Mezinárodním rokem rodinných farem a navázalo na něj projektem Desetiletí rodinných farem 2019–2028. Obě kampaně by měly sloužit jako rámec pro země, jež chtějí rozvíjet legislativu, investice a politiku na podporu rodinného zemědělství a přispívat k jejich rozvoji.

PRO-BIO Svaz ekologických zemědělců upozorňuje na návod

Videonávod popisuje postup jak s pomocí veřejného registru půdy LPIS vytvořit podklad pro uplatnění nároku na osvobození od daně z nemovitých věcí s pomocí LPIS. Výsledkem je pdf soubor s tabulkou překryvů vybraných parcel s ekologicky významnými prvky.

<https://www.youtube.com/watch?v=Cr69JS40los>

NOVÉ DOTAČNÍ PODMÍNKY ODESLÁNY

Po řadě intenzivních diskusí se zástupci nevládních organizací a měsíčních příprav Ministerstvo zemědělství (MZe) odeslalo Evropské komisi (EK) návrh Strategického plánu Společné zemědělské politiky (SZP) pro období 2023–2027. Komise má tři měsíce na připomínkování a stanovisko, podle kterého poté musí MZe dokument případně upravit. Na schválení má EK šest měsíců, které se ale prodlužují o dobu reakce ČR.

„Po celý leden jsme se zabývali změnami ve Strategickém plánu, které vycházejí z dřívějších připomínek nevládních organizací, ekologů, Ministerstva životního prostředí či Evropské komise. Trvám na tom, že námi předložený kompromis, který jsme do Bruselu odeslali, respektuje reálnou situaci v našem zemědělství a změni jej správným směrem. Tedy směrem k lepší péči o půdu a krajinu, ke zdravější vodě a zdravějším potravinám,“ řekl ministr zemědělství Zdeněk Nekula.

Hlavní změnou oproti předchozí verzi Strategického plánu je parametr redistributivní platby, která se navýší z původních 10 na 23 procent z celkové částky na přímé platby. Podpora bude poskytována všem podnikům bez ohledu na jejich velikost na prvních 150 hektarů. Dle údajů z roku 2019 byla celková výše podpor na jeden hektar u podniků nad dva tisíce hektarů o dva tisíce korun vyšší než u podniků do sto hektarů. V následujícím období 2023–2027 dojde proto ke spravedlivějšímu přerozdělení finančních prostředků tak, aby se tyto rozdíl mezi zemědělci odstranily.

Důležitou zprávou pro české zemědělce je i schválená míra kofinancování Programu rozvoje venkova v nové SZP. Ta bude na úrovni **65 procent**, což požadovaly téměř všechny zemědělské organizace. Podpora tak bude srovnatelná s dalšími státy EU a umožní českým zemědělcům zůstat na celoevropské úrovni konkurenceschopnými. V končícím programovém období bylo kofinancování 35 procent.

Zemědělci si mohou spočítat výši nové nastavených dotací na portálu Agronavigátor. Takzvaná Kalkulačka 3, kterou připravilo MZe a Ústav zemědělské ekonomiky a informací, je dostupná zdarma. Slouží zemědělským podnikům jako nástroj pro předběžný výpočet vybraných provozních podpor vyplývajících z revize Strategického plánu 2023+. Do 1. února mají nevládní organizace, které MZe oslovilo, posílat připomínky či dotazy. Na jejich základě MZe připraví instruktážní video, které bude k dispozici opět na portálu Agronavigátor.

Ministerstvo zemědělství začalo na přípravě Strategického plánu pracovat od roku 2018, kdy byl zveřejněn návrh legislativního balíčku k budoucí podobě SZP. Výrazným zásahem do příprav bylo zveřejnění tzv. Evropské zelené dohody a na ni navazujících strategií Evropské komise pro biologickou rozmanitost a Od zemědělce ke spotřebiteli. EK poté zaslala všem členským státům tzv. specifická doporučení s povin-

ností na ně reagovat a určit, jakým způsobem budou cíle realizovat a naplňovat.

Unijní legislativa, která byla po dlouhých a komplikovaných diskusích oficiálně zveřejněna teprve 6. prosince 2021, stanovila 1. leden 2022 jako pevný termín pro odeslání strategických plánů členských států do Bruselu. S ohledem na zpoždění ve vyjednávání unijní legislativy i potřebu projednat nezbytné prvky nastavení nové SZP v jednotlivých státech se tento termín nepodařilo dodržet kromě ČR dalším 8 členským zemím. Odeslání do konce měsíce ledna ale bylo nezbytné dodržet.

EK má nyní tři měsíce na připomínkování a formální stanovisko, dle kterého poté musí MZe dokument případně upravit. Komise má na schválení šest měsíců, ale doba, po kterou bude ČR vypořádávat připomínky EK a upravovat Strategický plán, se do těchto šesti měsíců nepočítá. Nové podmínky budou pro zemědělce platit už od 1. ledna 2023.

V mezidobí se budou konat další diskuse se zástupci nevládních organizací a ostatních zainteresovaných subjektů k technickým parametrům nastavení jednotlivých intervencí. MZe tak naváže na intenzivní diskuse z roku 2021, kdy do jednání byli a opětovně budou zapojeni zástupci nevládních organizací, akademické sféry, Evropského parlamentu, Evropské komise, Parlamentu ČR a další – k jednání je tak pravidelně zváno více než 75 organizací a institucí.

Vojtěch Bílý, 28. 1. 2022

Ke sporům malých a velkých

Jak je to s tvrzeními Agrární komory a Zemědělského svazu ke změnám ve Strategickém plánu ke Společné zemědělské politice EU 2023+ a také s tím, kdo je produkční zemědělec a jak jsou na tom v tomto ohledu rodinné malé a střední farmy?

Agrární komora oslovuje opět své členy, aby 20. 1. 2022 pořádali protestní akce proti rozhodnutí současné vlády v rámci změn ve Strategickém plánu. Agrární komora a Zemědělský svaz tvrdí, že změny Strategického plánu, především redistributivní platby a vrácení tisícikoruny na hektar zpět do přímých plateb destabilizovaly a finan-

čně poškodily české produkční zemědělce, kteří živí náš národ, no a také, že se do České republiky budou dovážet zahraniční nekvalitní potraviny. Dále slyším ve veřejném prostoru, že malé a střední rodinné farmy neprodukují a jsou vlastně jen nějakými hobby zemědělci, kteří také nemají žádná hospodářská zvířata a jejich podporou přijdeme v ČR o živočišnou výrobu.

No a jak se dá dojít k pravdě, osvětlit celou problematiku a věci uvést na pravou míru? Myslím, že jednoduše. Finanční dopady jak původního znění Strategického plánu, tak jeho pozměněné verze s 23 % redistribucí najdete v kalkulačce na webových stránkách ASZ ČR a druhá varianta je finančně příznivější oproti té původní pro

všechny zemědělské podniky až do velikosti 1800 hektarů. ...

Jsou malé a střední rodinné farmy produkčními zemědělci a chovají hospodářská zvířata?

Odpověď podle mojí zkušenosti je vlastně taky jednoduchá. Kolem Milešovy máme jako sousedy samé menší a střední rodinné farmy. Je tady v nejbližším okolí přibližně dvacet pět rodinných farem od 30 do 800 hektarů. Většina je na výměře od 100 do 300 hektarů. Akciové společnosti jsou až v rovinách pod kopci Středohoří. Všichni sousedé jsou produkční zemědělci s nemalou a rozličnou produkcí, většina má kombinaci polí a travních porostů, všichni až na jednoho chovají skot a někteří i ovce a kozy. Velká část prodává konečnému zákazníkovi podstatnou část produkce přímo ze dvora. Někteří jsou členy ASZ ČR, někteří jsou členy Agrární komory, většina je bez příslušnosti k jakékoliv profesní organizaci. Někteří před pár dny podali přihlášku do ASZ ČR a podle reakcí myslím, že jiní zase brzy odejdou z AK ČR.

Pro všechny tyto mé sousedy je současná pozměněná podoba Strategického plánu výhodná, ekonomicky je posílí a umožní jim hospodářský rozvoj. Podobná situace je podle mých zkušeností i v jiných částech České republiky. Všem doporučuji podívat se na weby ASZ ČR, kde jsou dva programy – Pestrá krajina a Farma roku. Uvidíte, že hospodáři z malých a středních rodinných farem nejsou žádní hobby zemědělci, ale jsou to sedláci produkující velmi kvalitní, rozličnou produkci a jako bonus navíc vytvářejí a udržují pestrou krajinu.

Facebook Daniela Pltka

Reforma Společné zemědělské politiky EU: Dohoda Evropského parlamentu a Evropské komise

Více podpory pro ty, kteří uplatňují postupy šetrné ke klimatu a životnímu prostředí

▼ 10 % vnitrostátních přímých plateb na podporu malých a středních farem

▼ Opatření na míru, která mají pomoci zemědělcům vypořádat se s krizí

▼ Větší transparentnost při vynakládání finančních prostředků EU, vyšší sankce za opakovaná porušení předpisů.¹

Na zasedání Rady pro zemědělství a rybolov 28. 6. 2021 ministři zemědělství EU potvrdili prozatímní dohodu dosaženou s EP o reformě SZP. Dohoda připravuje půdu pro spravedlivější, ekologičtější a výkonnější SZP, která usiluje o zajištění udržitelné budoucnosti evropských zemědělců. Nová politika podporuje opatření v oblasti životního prostředí a zahrnuje také opatření k zajištění cílenější podpory pro menší farmy a pomoci mladým zemědělcům v zahájení činnosti.

Nová sociální dimenze

SZP po roce 2020 kladě větší důraz na sociální rozměr zemědělství. Podle nové dohody bude zemědělcům a dalším příjemcům, kteří dostávají přímé platby, uložena správní pokuta, pokud neposkytnou odpovídající pracovní podmínky stanovené v příslušných právních předpisech EU. Je to poprvé, kdy právní předpisy EU v oblasti zemědělství začleňují sociální rozměr a představují tak historický krok vpřed ve způsobu, jakým SZP zohledňuje podmínky pro pracovníky v zemědělství.

Environmentálně ambiciózní SZP

Nová SZP stanoví řadu opatření, zaměřených na motivaci zemědělců k přijetí „zelenějších“ zemědělských postupů. Tyto postupy zahrnují:

▼ zvýšené standardy podmíněnosti, které musí zemědělci splnit, aby získali podporu z evropských fondů, včetně ochrany půd bohatých na uhlík, ochranou mokřadů a rašelinišť a minimální podíl orné půdy, který bude vyčleněn krajinným prvům na ochranu biologické rozmanitosti

▼ ekoschémata na podporu nebo motivaci zemědělců k dodržování zemědělských postupů, které prospívají klimatu a životnímu prostředí

▼ zvýšený podíl financování rozvoje venkova, který má být vynaložen na zelené intervence

▼ sledování výdajů na klima a biologickou rozmanitost v souladu s cíli evropské zelené dohody²

Z rozpočtu na rozvoj venkova by mělo jít nejméně 35 % na opatření v oblasti životního prostředí a klimatu a nejméně 25 % rozpočtu přímých plateb na ekologické režimy, což by mělo být dobrovolné a zvýšit příjmy zemědělců.¹

Podpora pro menší farmy

Balíček reforem SZP rovněž zahrnuje opatření zaměřená na přerozdělení finančních prostředků ve prospěch malých a středních farem. Podle této dohody budou členské státy povinny přeměrovat 10 % přímých plateb ve prospěch těchto farem (v zásadě prostřednictvím přerozdělovacích plateb, pokud nemohou prokázat, že mohou dosáhnout stejného účinku prostřednictvím jiných srovnatelných nástrojů).²

Za tímto účelem by členské státy mohly použít přerozdělovací doplňkovou platbu nebo se rozhodnout postupně **snižovat roční přímé platby zemědělcům nad 60 000 EUR a omezit je na 100 000 EUR**. Pokud bude takový režim zaveden, vlády členských států by mohly zemědělcům umožnit před snížením odečíst z celkové částky 50 % mzdových nákladů souvisejících se zemědělstvím.

Státy EU by mohly použít alespoň 3 % svých rozpočtů SZP na podporu mladých zemědělců. Podporu pro nové zemědělce lze poskytnout z financování rozvoje venkova.¹

Pomoc zemědělcům při řešení rizik a krizí

Trh bude transparentnější a lépe připraven na případné výkyvy. Vyňaty z pravidel hospodářské soutěže budou postupy zaměřené na vyšší standardy v oblasti životního prostředí, zdraví nebo dobrých životních podmínek zvířat. Stávající krizová rezerva, která pomáhá zemědělcům s nestabilitou cen nebo trhu, se změní z ad-hoc nástroje na nástroj trvalý s náležitým rozpočtem.¹

Větší transparentnost k ochraně fondů EU a vyšší sankce za opakovaná porušení předpisů. Europoslanci trvali na větší transparentnosti vůči konečným příjemcům dotací EU. Byl zajištěn přístup k nás-

troji EU pro získávání dat, aby nedocházelo k obcházení pravidel EU a byly ochráněny fondy EU.

Rovněž ti, kteří opakovaně neplní požadavky EU (např. v oblasti životního prostředí a dobrých životních podmínek zvířat) budou čelit zvýšeným sankcím, jež by měly pro farmáře činit 10 % jejich nároků oproti 5 %, které byly dosud.

Zaměření se na výkon

Reforma rovněž zahrnuje posun od zaměření na dodržování předpisů k SZP, založené na výkonnosti, která poskytne členským státům svobodu provádět zásahy na míru na základě strategického plánování a konkrétních společných cílů v souladu s jejich potřebami.¹

Další kroky

Nyní budou na interinstitucionální úrovni pokračovat práce na zbývajících technických detailech navrhované reformy, které poté budou formálně schváleny Evropským parlamentem i Evropskou radou. Nová SZP bude pokrývat období 2023–2027; do té doby bude nadále platit přechodné opatření dohodnuté v roce 2020.

Členské státy budou muset do 31. prosince 2021 předložit své návrhy národních strategických plánů ke schválení Komisí.²

**Oddělení zahraničních vztahů
V Praze dne 30. června 2021**

ODKAZY

1 Zdroj: Tisková zpráva Evrop. parlamentu
<https://www.europarl.europa.eu/news/en/press-room/20210617IPR06468/eu-farm-policy-reform-parliament-and-council-strike-a-deal>

2 Zdroj: Tisková zpráva PT PRES
<https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2021/06/28/farming-ministers-confirm-cap-reform-deal/>

BIO zahradničení – Základní kurz

Peter Berg je biologicko-dynamickým zahradníkem. V této knize nás krok za krokem za pomoci mnoha ilustračních obrázků uvádí do základů ekologického zahradničení. Čtenář může nahlédnout přes rameno zkušenému odborníkovi a snadno se přiučit, jak na své vlastní zahrádce udržitelným způsobem zahradničit a pěstovat si zdravé ovoce a zeleninu.

"Jaké předpoklady pro biozahradničení moje zahrada již splňuje?"

"Jak lze půdě prostřednictvím kompostu či okopávky, pletí a mulčování zajistit správnou výživu a péči?"

"Jak se postarat, aby rostliny byly odolné, a co a kdy na zahradě od jara do zimy dělat?"

Tento základní kurz vám bude průvodcem na cestě za vlastní biozahradou!

Knihy ve slevě nakladatelství KAZDA.

Peter Berg hospodář se svou rodinou na biodynamické farmě v oblasti trojmezí Německa, Francie a Švýcarska. Již třetí generace rodiny Bergů tam podle požadavků biodynamického zemědělství obhospodařuje 35 hektarů půdy. Od počátku se zaměřují na pěstování široké palety druhů zeleniny a bylin a dodávají je koncovým zákazníkům. V roce 1984

dokonce spustili jako první v Německu dnes tak oblíbené „bedýnky“. Pro veřejnost provozují jedinečnou biodynamickou výukovou zahradu s více než 200 druhy jedlých rostlin. Ve své práci navazuje rodina na Marii Thun, jejíž biodynamický výsevní kalendář s úspěchem vychází i u nás. Peter Berg je častým hostem v televizi a pravidelně pořádá ve své výukové zahradě kurzy biozahradničení, kterých se můžete zúčastnit i vy. TZ

Výsevní dny podle Marie

Thunové®

2022

Kalendář si můžete již objednat.

Bude užitečným dárkem.

Cena 73 Kč. Možstevní

slevy. Členové Svazu mají zvýhodněnou cenu.

Objednávky: pro-bio@pro-bio.cz
Nebo web:

<https://pro-bio.cz/publikace/ese>

Nová Valeriána – MAGAZÍN EKOLOGICKÉHO A BIODYNAMICKÉHO ZEMĚDĚLSTVÍ 2. ČÍSLO

Nová Valeriána s podtitulem *Ekologické zemědělství jako způsob ochrany klimatu. Ve světle současného extrémního počasí se jedná o téma více než palčivé. Jak může zemědělství pozitivně působit na klima, proč jsou stromy v ekologickém zemědělství důležité, jaký potenciál mají travní a pastevní plochy v souvislosti s CO₂? A v čem se ekologické zemědělství může ještě zlepšit?*

Formát A4, barevná, 52 stran, 145 Kč
Objednávky na webu PRO-BIO.cz

„Rodinkový způsob chovu prasat se zapouštěním kojících prasníc“

Praktická příručka je výstupem projektu, kde je PRO-BIO Svaz EZ partnerem. Ke stažení na adrese:
https://pro-bio.cz/wp-content/uploads/2021/07/PRIRUCKA-RODINKY-SASOV_final-1.pdf

Měsíčník BIO je mediálním
partnerem pro:

PRO-BIO, Svaz ekologických zemědělců, z. s.

Nemocniční 53
787 01 Šumperk
tel.: 583 216 609
pro-bio@pro-bio.cz
www.pro-bio.cz

PROBIO,
obch. spol.,
s.r.o.

Lipová 40
Staré Město pod Sněžníkem
583 301 951, f: 583 301 960
www.probio.cz

EKOTREND SLOVAKIA

Zvaz ekologického
poľnohospodárstva
Michala Hlaváčka 21,
054 01 Levoča
SLOVENSKÁ REPUBLIKA
+421 905 580 141, 534 511 862
www.ecotrend.sk

STOJÍ ZA POZORNOST – videorozhovory s osobnostmi ekologického zemědělství

Sotva si zákazník zvykl, zdrazujeme. Bojím se, co bude, říká ekozemědělec v rozhovoru na Seznamu s Petrou Krmelovou (19. 12. 2021). Ekozemědělcem je Ing. Martin Hutař z PROBIO:

<https://www.seznamzpravy.cz/clanek/ekonomika-byznys-rozhovory-sotva-si-zakaznik-zvykl-zdrazuje-bojim-se-co-bude-rika-ekozemedelec-182977>

Nakupovat „bio“ občas ruší peněženku. Problém je, že jenom v Česku – s manažerkou PRO-BIO Svazu EZ Kateřinou Urbánkovou (11. 6. 2020) : <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/nakupovat-bio-ruinuje-penezku-problem-je-ze-jenom-v-cesku-109083>

PŘEDPLATNÉ 2022 za 200 Kč

pro ZPRAVODAJ biodiverzity a uchování starých odrůd v pdf (5. ročník)
a Bio (26. ročník) k tomu zdarma

Zaplatit můžete na účet: 2319256023 / 0800 (fakturu vystavíme na požádání)
Podpoříte tak vycházení ZPRAVODAJE i záslužnou činnost k uchování odrůd.

Starší čísla Bio i se Zpravodajem zájemcům zašleme (vhpress1@seznam.cz)
– způsob zaslání a platba dohodou. Noví zájemci o předplatné kontaktujte redakci Bio.

REDAKCE BIO

PhDr. Miroslava Vohralíková,
šéfredaktorka a vydavatelka
Jungmannova 1403
500 02 Hradec Králové 2
IČ 63235099, neplátce DPH
tel.: 608 476 828,
vhpress1@seznam.cz
bio.noviny@tiscali.cz

Toto dvojčíslo vyšlo elektronicky
1. února 2022, ročník 26, č. 1
ISSN 2533-6673

Tištěné BIO vycházelo 1997–2016
Od r. 2017 vychází elektronicky
jako dvouměsíčník. Podporujeme
Zpravodaj biodiverzity a uchování
starých odrůd.

Rozšiřováno prostřednictvím před-
platného, zasláno elektronicky.

Redakční rada

Ing. Jiří Urban, Ing. Petr Dostálek,
Pavla Momčilová

Jazyková úprava: redakce

Sazba a DTP

vh press Hradec Králové

Neoznačené snímky jsou
majetkem redakce.

INZERCE

Inzerát řádkový soukromý (180 úhozů)
za 100 Kč, firemní 300 Kč. Plošná
firemní inzertce od 20 Kč za cm²,
podle rozsahu a počtu opakování.

www.bio-mesicnik.cz

PERMAKULTURA.CS nabízí kurzy

12.–13. 2. Chléb ve světové kuchyni s Alenou Gajduškovou

Získáte potřebné zkušenosti při přípravě domácího slaneho pečiva. Lektora Alena Gajdušková, Leletice 41, 262 42 Hvožďany

13. 2. Šetrný řez a péče o ovocné stromy na Kotlasce a 15. 2. Roubování ovocných stromů na Kotlasce – Řez a péče o ovocné stromy s jejich dlouhodobou prosperitou. Základem množení ovocných dřevin je roubování. Kurzem vás provede Ing. Kristina Kadlecová. Komunitní zahrada Kotlaska Praha

19. 2. Řez ovocných stromů v permakulturní zahradě. Jednodenní seminář věnovaný zejména zimnímu řezu jaderovin v permakulturní zahradě, Lipiny 15 – **20. 2. Roubování ovocných stromů v permakulturní zahradě**, Lipiny 15

25.–27. 2. Víkendový kurz – Permakulturní design v Brně – praxe (2.část) Principy permakultury jsou univerzální a lze je s úspěchem použít. Rozmarýnek, Rozmarýnová 6

5.–6. 3. Péče o ovocné stromy. Přijďte se k nám naučit, jak šetrně pečovat o ovocný sad. ViaNatura Skryje, Skryje č. p. 7, 270 42

5. 3. a 6. 3. Šetrný řez a péče o ovocné stromy v Beskydech, řez a péče o ovocné stromy s jejich dlouhodobou prosperitou. Ing. Kristina Kadlecová, Sluneční sad, Hutisko-Solanec

Úplný kurz permakulturního designu 2022 ve Žďárce u Skutče – Ášram Žďárec u Skutče 1 – TERMÍNY 9.–13. 3. 2022 / 30. 3.–3. 4. / 20.–24. 4. 2022. Katka Horáčková, Magdalena Smetanová a pozvání lektorů a lektorek.

8.–10. 4. Kurzy přírodního vaření v ženském kruhu – jaro I. Naučíte se připravovat chutná rostlinná jídla z převážně místních sezónních surovin. ViaNatura Skryje, Skryje č. p. 7, 270 42

8. 4. Časné jarní byliny a jejich zpracování s Alenou Gajduškovou, Centrum Jamky, Leletice 41, 262 42 Hvožďany

Více na <https://www.permakulturacs.cz/kalendar/>

NOVINKA – Bioaktivní přírodní séra na řasy, rty a nehty

Když se věda spojí s přírodou pro vaši krásu

SALOOS® opět dokazuje, že přírodní kosmetika může být vysoce funkční. Jako novinku uvádí na trh exkluzivní bio rostlinná séra s aktivními výtažky z exotických rostlin a divokých mořských řas, které garantují viditelné výsledky. Jsou čistě přírodní a ohleduplná k pokožce i přírodě. Přináší to nejlepší řešení pro přirozenou krásu a sebevědomí.

Bio růstové sérum na řasy a obočí

Mrkněte na sofistikované řešení s přírodními aktivátory růstu Growth Oleoactif®, které zajistí prodloužení a zahuštění řas i obočí. Výjimečné extrakty z ibišku súdánského, světlíce barvířské společně s bioricinovým olejem při pravidelném nanášení po dobu jednoho měsíce prokazatelně zlepší délku a objem řas až o 18 %*.

CBD Bio regenerační sérum na suché rty

Koncentrovaná zklidňující péče s časem prověřenými extrakty ze vzácných rostlin – aktivním výtažkem z mořské řasy WAKAPAMP, konopným antioxidantem CBD a výjimečnými biooleji předá rtům exkluzivní péči. Při pravidelném nanášení alespoň jednou denně zlepšuje hydrataci rtů až o 44 %*.

Bio posilující sérum na nehty

Dokonalá manikúra bez laku? Stačí o nehty pečovat s účinným komplexem K-Oleo se zaručeným výsledkem. Když se spojí extrakt z čajové růže, kamélie, biorostlinné a 100% esenciální oleje s vydatnou dávkou vitamínu E, nejenže zůstanou prokazatelně pevnější a hladší, ale vrátí se jim i přirozený lesk. Čistě 100% přírodní esenciální oleje z kadidlovníku, myrhy, geránie a citrону potěší antimikrobiálními účinky pro zvýšenou hygienu při ošetření nehtu i příměnou vůni.

Eva Hauserová, česká publicistka zaměřená na přírodní zahradničení, spisovatelka, překladatelka, feministka a permakultunistka, čestná členka spolku PERMAKULTURA.CS, doporučuje publikace o soužití člověka s přírodou s co nejmenšími náklady a škodami na prostředí – *Ekosystémy měst budoucnosti* a *Rodinné hospodaření v měnícím se světě* (více bylo v Bio 6/21), které přeložila. Další publikace, jež pomáhá přivést na svět, jsou na webu permakultura.cs.

Foto z facebooku Evy Hauserové

